

KRONIEK.

KAREL VAN DE WOESTIJNE, 1878—1929.

Er zijn dichters, die tusschen hun zestiende en hun vijfentwintigste jaar hun gouden uur beleven, eenige schoone en onsterfelijke verzen schrijven — om daarna nog vijftig, zestig jaar voort te leven, rustig en schijnbaar gelukkig, geëerd om die eerste verzen, maar niet meer bewonderd om latere. Beklagenswaardigen! In dit licht gezien, hoe veel benijdenswaardiger de dichter, die, altijd lijdend maar ook altijd werkend, zijn productie weet op te voeren in één prachtig stijgende lijn, de dichter die, betrekkelijk jong stervend, aan zijn doodelijke vermoeienis misschien wel vooral, even te voren de heerlijkste toppunten van zijn poëtisch kunnen had bereikt.

Karel van de Woestijne, ook hij, behoorde tot de „poètes maudits”. Hij was een veroordeelde van zijn jeugd af aan. Dergelijke geestelijke inspanningen, afgewisseld door wat men wel het best doet andersoortige levens excessen te noemen, moeten sterkeren dan hij jong ten grave voeren. Het mag misschien een wonder heeten, dat hij toch nog 51 jaar geleefd heeft. Men spreekt nu veel van zijn doorziekteid en doodsverlangen, maar hoe bewonderenswaardig daartegenover was zijn levensbeheersching. Door alles heen werkte hij, geen schrijfarbeid rekende hij zich ooit te min, vele jarenlang heeft deze grootste dichter van Vlaanderen met journalistiek zijn brood verdiend. Ik weet, op sommige nuchteren maakt het leven van een dichter den indruk van waanzinnigheid, bij Van de Woestijne hoeveel „method”, hoeveel orde zelfs was er dan in die „madness”. Ik heb, in het kwarteeuw van mijn Elsevier-redacteurschap, dozijnen manuscripten van hem ontvangen; alle behoorden zij tot de duidelijkste en keurigste die ik ooit zag; een bladzij van zijn proza begon links hoogboven en eindigde rechts laagonderaan en stond vol met zijn altijd klein, maar altijd gelijk en zeer duidelijk schrift, gewoonlijk zonder eenige doorhaling. En niet anders de „copie” zijner hartstochtelijkste verzen, waarin de eeuwige strijd stond gebeeld, de strijd van zijn wreed-eischende zinnen en zijn naar het hoogste reikenden, overstoutmoedigen geest.

Maar laat dichters over zijn verzen schrijven, hier nog een paar woorden over zijn prachtig prozawerk. „Janus met het Dubbele Voorhoofd” en „De Bestendige Aanwezigheid” zijn onder onze kostbaarste prozaboeken. De stijl van Van de Woestijne zij moeilijk, krullig, barok, misschien rhetorisch te noemen, die stijl is niettemin doorvoeld tot in ieder enkelwoord, tot in de leestekens zou men geneigd zijn te zeggen. Hoeveel diepste beleving, hoeveel fijne, sprankelende geest ook is er aan ten koste gelegd. Lees: Christoforus, lees: De Boer die sterft, de Gevoelerige Parabelen! En